

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู ในระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพการเรียนการสอน และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน วิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู ทั้งในคานหลักสูตร การเตรียมการสอน วิธีดำเนินการสอน กิจกรรม อุปกรณ์และการวัดผล เพื่อให้ขอเสนอแนะ ในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ส่งไปยังหัวหน้า ภาควิชาภาษาไทย อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู ในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย

แบบสอบถามของหัวหน้าภาควิชา ได้รับคืนร้อยละ ๕๐.๐๐

แบบสอบถามอาจารย์ผู้สอน ได้รับคืนร้อยละ ๕๗.๑๔

แบบสอบถามนักศึกษา ได้รับคืนร้อยละ ๕๔.๓๓

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่หาการร้อยละ ค่าเฉลี่ยของคำตอบ คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอข้อมูลในรูปของบทความกิ่งตาราง

สรุปผลการวิจัย

สถานภาพของผูตอบแบบสอบถาม

หัวหน้าภาควิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู ที่ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ ๖๑.๑๑ เป็นหญิงร้อยละ ๓๘.๘๙ ส่วนมากร้อยละ ๗๗.๗๘ มีอายุระหว่าง ๓๐ - ๔๐ ปี หัวหน้าภาควิชาส่วนมากมีประสบการณ์ในการสอน ๑๑ - ๑๕ ปี และมีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าภาค ๑ ปี ร้อยละ ๖๑.๑๑ จบการศึกษาชั้นปริญญาตรีและร้อยละ ๓๘.๘๙ จบการศึกษาชั้นปริญญาโท เคยศึกษาวิชาภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษา ร้อยละ ๖๑.๑๑ เคยเข้ารับการอบรมวิชาภาษาศาสตร์ร้อยละ ๑๑.๑๑ เคยสอนวิชาภาษาศาสตร์ร้อยละ ๕๕.๕๖ ตำแหน่งอื่น ๆ นอกจากการเป็นหัวหน้าภาค ร้อยละ ๕๕.๕๖ เป็นอาจารย์ประจำชั้น

อาจารย์สอนวิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู ที่ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิงร้อยละ ๕๒.๕๔ เป็นชายร้อยละ ๔๗.๐๖ ส่วนมากมีอายุระหว่าง ๒๕ - ๓๕ ปี จบการศึกษาชั้นปริญญาตรีร้อยละ ๕๒.๕๔ และจบการศึกษาชั้นปริญญาโทร้อยละ ๔๗.๐๖ อาจารย์สอนส่วนมาก ร้อยละ ๕๐.๐๐ มีประสบการณ์ในการสอน ๖ - ๑๐ ปี ส่วนประสบการณ์ด้านการสอนวิชาภาษาศาสตร์นั้น มีประสบการณ์อยู่ระหว่าง ๑ - ๕ ปี ด้านความรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ เคยศึกษาวิชาภาษาศาสตร์ในสถาบันการศึกษา ร้อยละ ๖๑.๗๖ เคยได้รับการอบรมวิชาภาษาศาสตร์ ร้อยละ ๑๗.๖๕ คนควาหาความรู้เอาเองจากการอ่านตำรา ร้อยละ ๕๒.๕๔ อาจารย์สอนส่วนมากสอนวิชาภาษาศาสตร์เพราะมีความสนใจและต้องการหาประสบการณ์ร้อยละ ๖๑.๗๖ งานพิเศษอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากการสอน ส่วนมากร้อยละ ๕๐.๐๐ เป็นอาจารย์ประจำชั้น

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็นหญิง ร้อยละ ๗๘.๘๑ เป็นชายร้อยละ ๒๑.๑๙ มีอายุเฉลี่ยระหว่าง ๑๘ - ๒๐ ปี นักศึกษาส่วนมากชอบเรียนวิชาภาษาศาสตร์ปานกลาง มีที่ไม่ชอบเรียนวิชานี้ โดยเฉลี่ย ร้อยละ ๔.๒๔

สภาพการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู และเนื้อหาวิชา ที่กำหนดในหลักสูตร

หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มีความเห็นโดยเฉลี่ยว่า วิชาภาษาศาสตร์มีความสำคัญค่อนข้างมาก อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาให้ความ สนใจวิชานี้ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารให้ความสนใจในวิชานี้ โดยเฉลี่ยปานกลาง

ทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามีความเห็นตรงกันว่า การเรียนวิชา ภาษาศาสตร์ จะช่วยให้มีความเข้าใจลักษณะของภาษาไทยได้ดีขึ้น และลักษณะ วิชาที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตรสภาการฝึกหัดครู พ.ศ. ๒๕๑๘ นอกจากนี้ยังเอื้อให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันอีกด้วย เนื้อหา ที่สอนนั้น หัวหน้าภาค อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษามีความเห็นโดยเฉลี่ยว่า เน้นเรื่องระบบเสียงมากที่สุด รองลงมาคือระบบคำและระบบกลุ่มคำ วิธีสอน ที่อาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๓.๓๓ ใช้คือ แจกเอกสารแล้วอธิบายขยายความ รองลงมาร้อยละ ๑๐.๕๕ ใช้วิธีบรรยายและบอกจุด แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๗.๘๘ ตอบว่าอาจารย์ผู้สอนใช้วิธีบรรยายและบอกจุด รองลงมา ร้อยละ ๓๒.๑๒ ตอบว่าใช้วิธีแนะแนวทางให้นักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เองเอง เกี่ยวกับการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ทั้งหัวหน้าภาคและอาจารย์

ผู้สอนและนักศึกษามีความเห็นพ้องกันว่าใช้อุปกรณ์การสอนค่อนข้างน้อย กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เคยจัด อาจารย์ผู้สอนร้อยละ ๒๓.๕๓ เคยจัด ป่ารุกตา อภิปรายหรือประชุมแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังมีการฉายสไลด์หรือฟิล์มสตริปด้วย แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔๖.๐๕ ทบว่าอาจารย์ไม่เคยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเลย รองลงมา ร้อยละ ๒๔.๓๘ ทบว่ากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อาจารย์เคยจัดได้แก่ ป่ารุกตา อภิปรายหรือประชุมแก้ปัญหา ส่วนอัตราเวลาเรียนและลักษณะของห้องเรียนเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

เกี่ยวกับหนังสือที่ใช้ประกอบการสอนนั้น หัวหน้าภาคและอาจารย์ผู้สอนตอบว่า ใช้หนังสือภาษาศาสตร์เบื้องต้น ของ ดร.อุดม วโรคม์ลิขิตกุล และการศึกษาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ของ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนตำราต่างประเทศนี้ใช้ค่อนข้างน้อย

ปัญหาในการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู

ปัญหาตามเนื้อหาวิชา

หัวหน้าภาคส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๕.๕๖ และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๐.๕๔ มีความเห็นว่าขาดตำราที่ให้ความแจ่มแจ้งในบางหัวข้อ ขาดคู่มือและโครงการสอนที่ดี

นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๓.๘๖ อาจารย์ร้อยละ ๕๘.๘๖ และหัวหน้าภาคร้อยละ ๕๐.๐๐ มีความเห็นว่า เนื้อหาบางตอนยากเกินความสามารถของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนร้อยละ ๔๑.๑๘ และนักศึกษาร้อยละ ๓๖.๔๐ มีความเห็นว่า เนื้อหามากเกินไปทำให้เรียนไม่ทัน มีนักศึกษาร้อยละ ๓๖.๑๖ เห็นว่า เนื้อหาน่าเบื่อหน่าย

ปัญหาคำานวิธีสอน อุปกรณ์ และการจัดกิจกรรม

หัวหน้าภาคส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๖๗ มีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีบรรยาย และบอกจุด นอกจากนั้นยังมีปัญหาคำานการขาดตำราและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอนอีกด้วย รองลงมาร้อยละ ๒๑.๑๑ มีความเห็นว่ามีปัญหาในเรื่องการไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยเฉพาะ

และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๒.๓๕ ตอบว่ามีปัญหาเรื่องการไม่มีห้องปฏิบัติการทางภาษาโดยเฉพาะ รองลงมาร้อยละ ๗๖.๔๗ ตอบว่าขาดตำราและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน

ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๕.๑๒ มีปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอนและอุปกรณ์ คือ การขาดตำราและวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน รองลงมาร้อยละ ๕๔.๘๖ มีปัญหาคำานอาจารย์ผู้สอนไม่ใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ

ปัญหาคำานการวัดผล

หัวหน้าภาคส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๓.๓๓ มีความเห็นว่าปัญหาคำานการวัดผลคือให้คะแนน ทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ รองลงมาร้อยละ ๒๗.๗๘ มีความเห็นว่าการวัดผลยังเน้นเรื่องความจำเป็นส่วนใหญ่ แต่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๑.๑๘ และนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๗.๗๖ มีความเห็นตรงกันว่า การวัดผลยังเน้นเรื่องความจำเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาอาจารย์ร้อยละ ๓๘.๒๔ ขาดทักษะในการวัดผลวิชาภาษาศาสตร์ นักศึกษาร้อยละ ๔๑.๓๔ ตอบว่าไม่มีโอกาสได้รับการวัดผลทันทีภายหลังเรียน

ปัญหาคำานอาจารย์ผู้สอน

หัวหน้าภาคและอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นตรงกัน คือ หัวหน้าภาคส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๓.๓๓

และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๗.๒๕ มีความเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนไม่ได้รับการฝึกฝน เพื่อเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาศาสตร์โดยเฉพาะ รองลงมาหัวหน้าภาคร้อยละ ๒๖.๒๗ อาจารย์ผู้สอนร้อยละ ๒๑.๗๖ มีความเห็นว่าที่เป็นปัญหาเพราะอาจารย์ผู้สอนไม่มีโอกาส ได้รับความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงการเรียนการสอน

แต่นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๔.๓๑ มีปัญหาเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ใช้อุปกรณ์การสอน รองลงมาร้อยละ ๓๐.๗๕ มีปัญหาเรื่องอาจารย์ผู้สอนไม่ทราบปัญหาของผู้เรียนและวิธีสอนของ อาจารย์รายนา เบื่อหน่าย

ปัญหาค้นผู้เรียน

หัวหน้าภาคส่วนใหญ่ร้อยละ ๔๔.๔๔ มีความเห็นว่าผู้เรียนขาดนิสัยในการค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาร้อยละ ๒๑.๑๑ มีความเห็นว่าผู้เรียนมีความเคยชินกับระบบ ไวยากรณ์แนวเก่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๖.๔๗ มีความเห็นว่าผู้เรียนมีความเคยชิน กับระบบไวยากรณ์แนวเก่า รองลงมาร้อยละ ๒๑.๗๖ มีความเห็นว่าผู้เรียนขาดนิสัยในการค้นคว้า หาความรู้ด้วยตัวเอง ส่วนนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๒๓.๕๖ มีปัญหาเรื่องไม่ค่อยมีเวลาค้นคว้า วิชาภาษาศาสตร์มากนัก เพราะต้องทำงานวิชาอื่น ๆ ด้วย รองลงมาร้อยละ ๓๕.๕๕ มีปัญหา เรื่องการไม่ชอบศัพท์ภาษาอังกฤษซึ่งใหม่ในวิชานี้

ความคิดเห็นและขอเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อปรับปรุงการสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู

ความคิดเห็นและขอเสนอแนะของหัวหน้าภาค

เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา ควรจัดใหม่ห้องปฏิบัติการทางภาษา ควรเปิดโอกาสให้อาจารย์

ได้ไปร่วมอบรมสัมมนาเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด และควรจัดทำตำราและอุปกรณ์การสอน
มาบริการแก่อาจารย์ผู้สอนให้มากที่สุด

เกี่ยวกับศึกษานิเทศก์ ควรจัดอบรมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนใหม่มีความรู้เกี่ยวกับวิชา
ภาษาศาสตร์ ทั้งทางด้านเนื้อหาและวิธีสอน ควรจัดทำโครงการแนะแนวการสอนให้เป็นมาตรฐาน
เดียวกัน และควรจัดสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ทั่วประเทศอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยน
เปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

นอกจากนี้หัวหน้าภาคใต้ให้ขอคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการสอนไว้ดังนี้ คือ อาจารย์
ผู้สอนในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ควรจะได้มีการจัดทำคู่มือครูและโครงการสอนร่วมกัน ควรจัดทำหรือ
ขออุปกรณ์การสอนไว้ใช้ และควรปรับปรุงหลักสูตรให้เนื้อหาวิชาและเวลาเหมาะสมกัน

ความกึกก้องและขอเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอน

เกี่ยวกับผู้บังคับบัญชา

อาจารย์ผู้สอนต้องการให้ผู้บังคับบัญชาสับสนุนเรื่องงบประมาณเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการ
ทางภาษา และจัดให้มีห้องปฏิบัติการทางภาษา เช่นเดียวกับของภาษาอังกฤษ ควรจัดหาอุปกรณ์
การสอนและตำราต่าง ๆ มาบริการแก่อาจารย์อย่างเพียงพอ และควรอนุญาตให้อาจารย์ผู้สอน
ได้ไปประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด

เกี่ยวกับศึกษานิเทศก์

อาจารย์ผู้สอนต้องการให้หน่วยศึกษานิเทศก์ จัดอบรมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนในด้านเนื้อหา
วิชาและวิธีสอน ผลดีที่สุดอุปกรณ์การสอนให้มากที่สุด เช่น สไลด์ ฟิล์มสตริป แผนภูมิ เทป ฯลฯ
นอกจากนี้ควรผลิตเอกสารและตำราพื้นฐานเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด ๆ

อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาการสอนว่า ควรมีห้องปฏิบัติการทางภาษา
ควรมีอุปกรณ์การสอนที่ครบครัน และควรจัดอบรมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนเสมอ ๆ

ข้อเสนอแนะของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู

อาจารย์ผู้สอนควรใช้อุปกรณ์และจัดกิจกรรมประกอบการสอนให้มาก ในการสอนนั้น
ผู้สอนควรใช้เทคนิคการสอน และเป็นกันเองกับนักศึกษาให้มากเพื่อให้สอนได้สนุกสนานน่าเรียน
และที่สำคัญคืออาจารย์ผู้สอนควรมีอารมณ์ขันบ้าง ควรให้ยูเรียนได้ฝึกทักษะและปฏิบัติจริงบ่อย ๆ
ควรมีการผลิตตำราวิชาภาษาศาสตร์ที่ตรงกับหลักสูตร เนื้อหาที่เรียนไม่ควรจะมากเกินไป
การวัดผลไม่ควร เน้นความจำมากเกินไป ควรมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายบาง

อภิปรายผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู ในระดับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง" นั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่พบปรากฏว่า มีข้อมูลหลายประการ
ที่ใกล้เคียงกับการวิจัยของผู้วิจัยอื่น ๆ กล่าวคือ

ในด้านปัญหาการสอนวิชาภาษาศาสตร์นั้น ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าความคิดเห็นของ
หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาต่างเห็นว่า ความมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้
ในหลักสูตรนั้นมีความชัดเจนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง หลักสูตรประมวลการสอนช่วยการสอน
ได้ในระดับปานกลาง ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาวิชามีมากเกินไป
ทำให้สอนไม่ทัน เนื้อหาบางตอนยากเกินความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ
ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศกรรมกรมการฝึกหัดครูในข้อที่ว่า
เนื้อหาของภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู (ไทย ๑๑๑) นั้นค่อนข้างยาก ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน

ไม่น้อยที่มีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาไม่เหมาะที่จะเรียนในระดับ ป.กศ.สูง แต่ควรจะเรียนในระดับ
ปริญญาตรีมากกว่า เนื้อหาวิชาซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ เช่น ซ้ำกับวิชาลักษณะภาษาไทย (ไทย ๑๐๔)
เรื่องระบบเสียงและลักษณะภาษาไทย และซ้ำกับวิชาหลักภาษาไทย (ไทย ๒๑๑) ในเรื่องคำประสม
คำซ้ำและคำซ้อน นอกจากนี้เนื้อหาวิชายังมากเกินไป ควรขยายเวลาในการสอนและคะแนน
จาก ๒ หน่วยกิต ๒ ชั่วโมง เป็น ๓ หน่วยกิต ๔ ชั่วโมง ด้วย^๑ ซึ่งปัญหาเรื่องการซ้ำซ้อน
กับวิชาอื่นนี้ เกี่ยวข้องกับการสอนของผู้สอนว่า ผู้สอนควรจะสอนแค่ไหน เพียงไร อาจารย์ผู้สอน
ควรจะได้มีการประชุมกันพิจารณาหลักสูตรก่อนสอน เพื่อหาขอบข่ายของแต่ละวิชา เพื่อไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน
และจากการวิจัยก็พบว่า วิธีสอนของอาจารย์นั้นใช้วิธีบรรยายและบอกจุดเป็นส่วนใหญ่ วิธีการ
ของผู้สอนที่ใช้วิธีบรรยายนั้นตรงกับการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ โภศลำนันท์ ที่พบว่าการสอนของครูนั้น
ส่วนใหญ่ใช้การบรรยายเป็นหลัก^๒ ส่วนงานการวัดผลนั้น จากการวิจัยพบว่าทั้งผู้สอนและนักศึกษา
มีความเห็นพ้องกันว่า การวัดผลยังเน้นเรื่องความจำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตรงกับการวิจัยของ
สุนทร บำเรอราช ในข้อที่ว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษาทางระบุตรงกันว่า การวัดผลวัดแต่ความจำ^๓

^๑ หน่วยงานนี้เทศก, กรมการฝึกหัดครู รายงานการวิเคราะห์และการประเมินผล
หลักสูตรการฝึกหัดครู ๒๕๑๔ ของสภาการฝึกหัดครู, (พระนคร : จักรเพชรการพิมพ์, ๒๕๑๔), หน้า ๑๘๗.

^๒ จุฬาลักษณ์ โภศลำนันท์, "การสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ และ ปีที่ ๕
โรงเรียนพณิชยการราชดำเนิน ปีการศึกษา ๒๕๑๕" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

^๓ สุนทร บำเรอราช, "ความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์เกี่ยวกับระบบการวัดผล
และประเมินผลการศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคกลาง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕).

ส่วนคำถามปัญหาเกี่ยวกับลักษณะของห้องเรียนที่จะใช้จัดกิจกรรม ตลอดจนอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น หัวหน้าภาค อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา มีความเห็นโดยเฉลี่ยว่า ลักษณะของห้องเรียนเหมาะสมในการจัดกิจกรรมค่อนข้างน้อย และใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ซึ่งตรงกับการวิจัยของ จุฬาลักษณ์ โกลานันท์ ที่พบว่าผู้สอนส่วนมากแทบจะไม่ได้ใช้อุปกรณ์การสอนเลย เพราะเห็นว่าเป็นการเสียเวลา และมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอ บางวิชาไม่มีอุปกรณ์ใช้เลย ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนน้อยนี้ จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหาร และผู้สอนควรร่วมมือกันแก้ไข โดยจัดหาอุปกรณ์การสอนวิชาภาษาศาสตร์มาใช้ประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพ โสตทัศนูปกรณ์ที่สามารถช่วยในการสอนมีหลายอย่างเช่น เครื่องบันทึกเสียง ภาพยนตร์ สไลด์ เทป ห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

วิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครูนั้น เป็นวิชาที่หัวหน้าภาควิชา อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา เห็นพ้องตรงกันว่า เป็นวิชาที่มีความสำคัญและเป็นที่สนใจของผู้สอนและผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจลักษณะของภาษาไทยได้ดีขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ แต่จากสภาพการเรียนการสอน และปัญหาที่วิเคราะห์มาได้ชี้ให้เห็นว่า การสอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู ไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควรทั้งนี้เพราะ

๑. บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ หัวหน้าภาควิชา ซึ่งเป็นผู้ประสานงานโดยตรงระหว่างผู้บริหารการศึกษา

จุฬาลักษณ์ โกลานันท์ เรื่องเดียวกัน

และอาจารย์ผู้สอน หัวหน้าภาคส่วนมากจบการศึกษาชั้นปริญญาตรี มีอายุเฉลี่ยระหว่าง ๓๐ - ๔๐ ปี และมีประสบการณ์ในการสอนระหว่าง ๑๑ - ๑๕ ปี จะเห็นได้ว่าหัวหน้าภาควิชาเป็นผู้ที่มีวัย และประสบการณ์เหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าภาควิชาได้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า หัวหน้าภาควิชา ส่วนมากมีประสบการณ์ในการเป็นหัวหน้าภาควิชาเพียงปีเดียว ซึ่งอาจจะเป็นข้อบกพร่องส่วนหนึ่ง ที่ทำให้การบริหารงานไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะประสบการณ์ด้านการสอนวิชาภาษาศาสตร์นั้น มีหัวหน้าภาควิชาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนถึงร้อยละ ๔๔.๔๔ การที่หัวหน้าภาควิชา ไม่เคยมีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาศาสตร์นี้ ก็ทำให้มองไม่เห็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการ เรียนการสอน และไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือแก่อาจารย์ผู้สอน ในด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอนและการแก้ปัญหาการสอนได้

๑.๒ อาจารย์ผู้สอนส่วนมากมีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาศาสตร์ ระหว่าง ๑ - ๕ ปี และเคยได้รับการศึกษาเกี่ยวกับวิชานี้มาบ้างในสถาบันการศึกษา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า อาจารย์ผู้สอนของศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เอาเองจากการอ่านตำรา ถึงร้อยละ ๕๒.๕๔ ซึ่งมานิต บุญประเสริฐ ได้กล่าวถึงการเรียนโดยมีผู้สอนและการเรียน จากตำราว่า "ได้มีการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการที่มีผู้คอยแนะนำทำการสอนนั้น ได้ผลดีกว่าการเรียน จากตำราแต่เพียงอย่างเดียว" การที่อาจารย์ผู้สอนจำนวนไม่น้อยของศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เอาเองจากการอ่านตำรา จึงได้ผลไม่สู้ดีนัก จากการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนมากร้อยละ ๗.๕๕ ลงความเห็นว่า "ขาดตำราที่ให้ความแจ่มแจ้งในบางหัวข้อ" ซึ่งก็คงมีสาเหตุเดียวกันนี้เอง

มานิต บุญประเสริฐ, "โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา" วารสารวิทยาลัยการศา ๑ (เมษายน - กรกฎาคม ๒๕๒๒), หน้า ๑๓๒.

ส่วนสาเหตุในการสอนนั้นจากการวิจัยพบว่า "อาจารย์ผู้สอน สอนภาษาศาสตร์เพราะ มีความสนใจ อยากมีประสบการณ์ในการสอนและต้องการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม" แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ไม่คอยคึก จึงต้องสอน เพื่อหาความรู้ไปในตัว แทนที่จะสอน เพราะมีความรู้ความชำนาญทางวิชานี้โดยเฉพาะ ซึ่งผู้ตอบเช่นนี้มีจำนวนน้อย

๑.๓ นักศึกษา นักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาศาสตร์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗.๗

มีความสนใจและชอบวิชาภาษาศาสตร์ในระดับปานกลาง ชอบมากที่สุดร้อยละ ๘.๑๘ และไม่ชอบเลยร้อยละ ๔.๒๔ จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของนักศึกษานั้นมีความชอบมากกว่าไม่ชอบ แต่จากการวิจัยพบว่า ตัวนักศึกษาเองก็มีส่วนทำให้การเรียนการสอนไม่ประสบผลดีเท่าที่ควร คือ นักศึกษาส่วนมากขาดนิสัยในการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความเคยชินกับระบบ ใวยากรณแนวเก่า ส่วนนักศึกษาเองให้ความเห็นว่า วิชานี้เป็นวิชาที่ยาก แต่ตนเองให้ความ สนใจในวิชานี้ไม่เท่าที่ควร เพราะต้องทำงานวิชาอื่น ๆ ด้วย

๒. เนื้อหาวิชา และ อัตรารเวลาเรียน

ผลการวิจัยพบว่าเนื้อหาบางตอนยากเกินความสามารถของผู้เรียน เนื้อหามากเกินไป และเนื้อหาซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ๆ เมื่อมาพิจารณาหลักสูตรและประมวลการสอนแล้ว เห็นว่า มีส่วนเป็นความจริง คือ เนื้อหาวิชาภาษาศาสตร์บางหัวข้อซ้ำกับวิชาลักษณะภาษาไทย ในหัวข้อ เรื่องระบบเสียง ลักษณะภาษาไทย และซ้ำกับวิชาหลักภาษาไทย (ไทย ๒๑๑) เรื่อง คำประสม คำซ้ำ และคำซ้อน ปัญหาเหล่านี้ควรจะได้มีการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูต่าง ๆ

หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู, รายงานการวิเคราะห์และการประเมินผล
หลักสูตรการฝึกหัดครู ๒๕๑๘ ของสภาการฝึกหัดครู.

เพื่อตกลงเกี่ยวกับการแบ่งขอบข่ายของแต่ละวิชา ให้มีการสอนเป็นไปในแนวเดียวกัน ว่าวิชาลักษณะภาษาไทยจะสอนแค่ไหน วิชาภาษาศาสตร์จะสอนแค่ไหน แต่ละวิชาจะเน้นอย่างไร เป็นต้น จะได้อะไรสอนควบเกี่ยวกับกันจนกระทั่งเกิดปัญหาซ้ำซ้อนดังกล่าว

เกี่ยวกับเรื่องเนื้อหาบางส่วนนั้นคงเป็นเพราะว่า วิชาภาษาศาสตร์เป็นวิชาที่ค่อนข้างใหม่ เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อปี ๑๙๓๐ กว่า ๆ มานี้เอง การศึกษาภาษาศาสตร์ของเรายังต้องอาศัยตำราจากต่างประเทศเป็นหลัก ถึงแม้ว่าจะมีนักภาษาศาสตร์ในประเทศไทยหลายคนได้แต่งตำราเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ เป็นภาษาไทยแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีคำศัพท์จำนวนมากที่ใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจากผลของการวิจัยพบว่า การที่นักศึกษาเห็นว่าวิชานี้ยากเพราะการใช้ศัพท์ภาษาอังกฤษมาก ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งนักศึกษาไม่มีพื้นฐานความรู้ทางวิชาภาษาศาสตร์มาก่อนเลย จึงทำให้เห็นว่าเป็นวิชาที่ยาก นอกจากนี้ผู้สอนบางส่วนก็ขาดประสบการณ์และความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชา ตลอดจนวิธีการสอนที่ดี ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้โดยง่าย สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้วิชาภาษาศาสตร์กลายเป็นของยากทั้งสิ้น

ในส่วนที่กล่าวว่า เนื้อหามากเกินไปนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการสอนของอาจารย์ผู้สอนว่า ควรเน้นเรื่องใดมาก เรื่องใคน้อย การใช้อุปกรณ์การสอน การแจกเอกสารประกอบการเรียน และการมอบหมายเนื้อหาบางส่วนให้นักศึกษาไปศึกษาคนเดียวด้วยตนเอง ก็จะช่วยทุ่นเวลาการสอนลงไปได้เหมือนกัน และก็คงแก้ปัญหาเรื่องอัตราเวลาเรียนด้วย

๓. วิธีสอน

งานวิธีสอนที่มีข้อขัดแย้งระหว่างผู้สอนและผู้เรียน คือ ผู้สอนตอบว่าใช้วิธีแจกเอกสาร

แล้วอธิบายขยายความ แต่นักศึกษาตอบว่าอาจารย์ใช้วิธีบรรยายและบอกจุด ซึ่งวิธีดังกล่าว เป็นวิธีที่ไม่ถูกต่อนัก ความบกพร่องในการสอนภาษาไทยที่สำคัญที่สุด คือ การขาดความ เอาใจใส่และความพยายามในอันที่จะค้นหาวิธีสอนที่ใดผล^๑ ดังนั้น จึงมีนักศึกษาส่วนหนึ่ง มีความเห็นว่าวิชาภาษาศาสตร์ เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย และนักศึกษาส่วนมากก็ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า อาจารย์ผู้สอนควรจะนำเทคนิคการสอนหลาย ๆ แบบมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้สอน ได้ผลดี ซึ่งการสอนที่จะให้บังเกิดผลดีนั้นควร เริ่มที่ตัวครูก่อนอัน ผู้สอนควร จะเปลี่ยนทัศนคติ และวิธีสอนใหม่ ทั้งนี้ เพราะครูคือหัวใจของการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงจะเป็นไป ในรูปใด ครูต้องเป็นผู้ที่จริงจังในลักษณะวิชาที่สอน และพร้อมที่จะร่วมมือ ครูไม่สามารถจะอยู่ กับที่รอให้ความเปลี่ยนแปลงมาถึงได้ ในระยะที่วงวิชาการก้าวหน้าไปมากครูต้องก้าวไปให้ทัน^๒

อนึ่ง ในการสอนนั้นอาจารย์ผู้สอนควรจะได้ชี้แจงความมุ่งหมาย และชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ ที่นักศึกษาจะได้รับจากการเรียน เพราะถ้านักศึกษาเห็นความสำคัญและคุณค่าในการเรียน ก็ย่อมจะเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนมากกว่าธรรมดา

๔. การใช้อุปกรณ์ และการจัดกิจกรรม

จากการวิจัยพบว่า การใช้อุปกรณ์และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น อยู่ในระดับ ค่อนข้างน้อย กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เคยจัดได้แก่ จัดปาฐกถา อภิปรายหรือประชุมแก้ปัญหา ฉายสไลด์และฟิล์มสตริป แต่ก็มีนักศึกษาจำนวนมากตอบว่าอาจารย์ไม่เคยจัดกิจกรรมเลย

^๑ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม หน้า ๔.

^๒ บานิต บุญประเสริฐ, โปรแกรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา หน้า ๑๓๒.

อุปกรณ์การสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์อย่างกว้างขวาง อาจารย์ผู้สอนควรจะได้รับความช่วยเหลือด้านการจัดหาอุปกรณ์ แบบฝึกหัด และแบบทดสอบ ไว้ให้ใช้อย่างสม่ำเสมอและระยะยาว ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องมีส่วนสำคัญในการจัดการเรื่องนี้ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้วางแผนงานให้การสนับสนุน และให้ความร่วมมือในการจัดหาเงินงบประมาณ สำหรับการจัดหาอุปกรณ์การสอน และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

๕. การวัดผล

อาจารย์ผู้สอนจำนวนไม่น้อยมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดทักษะในการวัดผลวิชาภาษาศาสตร์ ซึ่งเทคนิคการวัดผลโดยทั่วไปที่สำคัญมี ๔ อย่างคือ

๑. การสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกที่สำคัญ ๆ การสังเกตนี้จะทำให้ได้ข้อมูลด้านความรู้และทัศนคติของผู้เรียน การสังเกตจะใช้ได้ก็ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะ
๒. การสืบสวนสอบสวน ได้แก่การซักถาม ข้อมูลที่สำคัญคือความคิดและทัศนคติ ความเข้าใจของแต่ละบุคคล เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ สังคมมิติ เป็นต้น
๓. การวิเคราะห์ที่ได้แก่การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา วิเคราะห์พฤติกรรม เช่น วิเคราะห์งานที่นักศึกษาทำส่ง เพื่อถ่วงน้ำหนักศึกษามีความสามารถแค่ไหน สามารถนำสิ่งที่เรียนไปแล้วไปใช้ได้กี่เพียงไร
๔. การทดสอบ เป็นเทคนิคสำคัญในการรวบรวมข้อมูล ทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ ทักษะของบุคคล เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ

๑

Terry D. Tenbrink, Evaluation : A Practical Guide

for Teacher (New York : McGraw - Hill Book Co., 1974) PP. B6 - 148.

อาจารย์ผู้สอนส่วนมากจะใช้เวลาหัดหอบแต่เพียงอย่างเคี้ยว และข้อทดสอบนั้น ก็มักวัดแต่ความจำ ซึ่งจัดว่าเป็นข้อบกพร่องของข้อทดสอบอย่างหนึ่ง และแสดงถึงการขาดทักษะในการวัดและประเมินผลของผู้สอนด้วย จึงสมควรที่จะต้องมีการจัดอบรมผู้สอนเกี่ยวกับเรื่องการวัดผลด้วย

๕. ปัญหาเกี่ยวกับการสอนวิชาภาษาศาสตร์นั้น มีหลายด้านซึ่งแต่ละด้านจะกล่าวเฉพาะปัญหาที่สำคัญเท่านั้น คือ

๕.๑ ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนที่สำคัญ คือ ผู้สอนไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาศาสตร์โดยเฉพาะ ผู้สอนไม่มีโอกาสได้รับความรู้ใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการสอน นอกจากนี้ผู้สอนบางส่วนยังขาดประสบการณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนด้วย ด้วยเหตุนี้มักศึกษาจึงกล่าวว่าวิธีสอนของอาจารย์นำเพื่อ อาจารย์ไม่มีอารมณ์ และที่สำคัญคืออาจารย์ไม่ใช่อุปกรณ์การสอน

การที่ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดีนั้น จะเป็นการแก้ปัญหาได้หลายประการ ดังนั้นปัญหาดังกล่าวจึงควรได้รับการแก้ไข โดยที่หลาย ๆ ฝ่ายร่วมมือกันอย่างจริงจัง เช่น ผู้บริหารจัดส่งอาจารย์ไปรับการอบรมเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ ในสถาน การสอนหรือวิจัยภาษาโดยตรง หรือเชิญวิทยากร เช่นศึกษานิเทศก์ นักภาษาศาสตร์ที่มีชื่อเสียง มาทำการบรรยายให้การอบรมตัวผู้สอนเองก็ควรปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นโดยการชวนช่วย ที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทั้งทางคานเนื้อหาวิชาและด้านเทคนิคการสอน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ แก่ตนเองและแก่ผู้เรียนด้วย

๕.๒ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

จากการวิจัยพบว่า เนื้อหาบางตอนยากเกินความสามารถของผู้เรียน เนื้อหาที่เรียน มากเกินไป และเนื้อหาซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น ขาดคำราประกอบการสอน เรื่องเนื้อหายากนี้

เมื่อพิจารณาหลักสูตรแล้วก็เห็นว่า หลักสูตรวิชาภาษาไทยในระดับ ป.ศ.สูง และปริญญาตรี
 เลียนแบบหลักสูตรปริญญาโทมากเกินไป ทั้งที่พื้นฐานภาษาไทยของนักศึกษาต่างกันมาก
 นอกจากนี้อาจเกี่ยวข้องกับการสอนของอาจารย์ผู้สอนด้วย อาจารย์ผู้สอนอาจจะเคยเรียนวิชานี้
 มาในระดับปริญญาตรี หรือปริญญาโท แม้กระทั่งการได้ไปรับการอบรมมาเป็นครั้งคราวก็
 ก็นำมาสอนนักศึกษาโดยไม่ได้มีการคัดกรองหรือทำการประยุกต์ให้ง่ายขึ้น การสอนจึงไม่ได้
 เป็นการทำให้สิ่งยากให้เป็นง่าย อาจารย์ผู้สอนจะต้องเป็นผู้พิจารณาว่า การสอนวิชาภาษาศาสตร์
 เบื้องต้นนี้ ควรจะให้นักศึกษาได้เรียนรู้ลึกซึ้งแค่ไหนเพียงไร ให้พอเหมาะกับพื้นฐานและเวลาที่มีอยู่

เกี่ยวกับตำราที่ใหม่ประกอบการสอนนั้นมีน้อย ที่ใช้อยู่ในเวลานี้พบว่าในหนังสือภาษาศาสตร์
 เบื้องต้นของ ดร.อุดม วิโรจน์ดิถีกุล เป็นหลัก และในหนังสือการศึกษาภาษาไทยตามแนว
 ภาษาศาสตร์ของ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน มาประกอบด้วย ซึ่งหนังสือเหล่านี้ไม่ได้ทำขึ้นสำหรับ
 หลักสูตร วิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงมีหัวข้อ เนื้อหา ไม่ค่อยตรงกับเนื้อหา
 ที่สอนนัก บางหัวข้ออาจหาไม่ได้เลย ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะต้องศึกษาค้นคว้าเอาเองจากเอกสาร
 หรือหนังสือต่าง ๆ ซึ่งบางคนก็อาจจะหาไม่ได้

ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาใน หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูจึงควรจัดทำเอกสาร
 ประกอบการสอนที่มี เนื้อหาตรงตามหลักสูตร พิมพ์แจกให้ถึงมือผู้สอนใหม่มากที่สุด ควรมีการกำหนด
 รายละเอียดต่าง ๆ ในรายวิชาให้ละเอียดและมีขอบเขตที่ชัดเจนด้วย เพื่อป้องกัน การซ้ำซ้อน
 ของ เนื้อหาวิชา

หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู, รายงานการวิเคราะห์และประเมินผล
หลักสูตร หน้า ๑๘๐.

๕.๓ ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน การจัดกิจกรรม อุปกรณ์ และการวัดผล

จากการวิจัยพบว่า วิธีสอนที่ทำให้เกิดปัญหา คือ การใช้การบรรยายและบอกจุด เป็นส่วนใหญ่ การไม่มีอุปกรณ์ประกอบการสอนและการไม่จัดกิจกรรม

ปัญหานี้เกี่ยวข้องกับตัวอาจารย์ผู้สอนโดยตรง วิธีที่จะทำให้เป็นผู้สอนที่ดีนั้น จะต้องมีความรู้ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดี การที่จะเป็นผู้มีความรู้ดีก็จะต้องเป็นผู้ใคร่เรียน หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เป็นนิจ รู้สึกสนุกและกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ ซึ่งอาจได้ มาจากการคนควาจากตำรา การสัมภาษณ์ การสำรวจ การเก็บรวบรวม หรือการศึกษาภาษาถิ่น เป็นต้น อาจารย์ผู้สอนต้องรู้จักพลิกแพลงหาวิธีสอนชนิดต่าง ๆ มาใช้ในการสอน เช่น การสอนแบบอนุমানวิธี คือ สอนจากการให้คำจำกัดความก่อนแล้วยกตัวอย่างประกอบ การสอน แบบอุปมานวิธี คือ สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ใหญ่ เรียบเรียงสังเกตและสรุป เป็นคำจำกัดความ สอนโดยวิธีอภิปราย ให้นักศึกษาร่วมกันอภิปรายโดยอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย จากนั้นอาจมีการมอบหมายงานให้ไปทำเป็นคณะ แล้วมาเสนอผลหน้าชั้น การสอนโดยวิธี แบ่งหมู่ให้นักศึกษาไปค้นคว้าหาความรู้มา เสนอหน้าชั้น แล้วผู้สอนสรุปเพิ่มเติมอีกครั้ง หรือสอน โดยวิธีแก้ปัญหา ซึ่งเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีขั้นตอน คือกำหนดปัญหาและขอบเขต ตั้งสมมุติฐาน และรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งอาจใช้วิธีนี้ในการสรุปบทเรียนก็ได้ อย่างไรก็ตามผู้สอน ควรพยายามสอนให้เนื้อหาสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อผู้เรียนจะใคร่รู้กว่าวิชาที่เรียน มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

สุจริต เพ็ชรชอบ และ สายใจ อินทร์พรหม, วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา
(แผนกวิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๒๕๒๒), หน้า ๑๗๒.

นอกจากนี้การที่ผู้สอนมีบุคลิกภาพดี เป็นกันเองกับนักศึกษา และการมีอารมณ์ขัน เป็นสิ่งช่วยในการสอนได้มาก ผู้สอนจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ช่างคิดพลิกแพลง จัดหาอุปกรณ์และกิจกรรมมาประกอบบทเรียนต่าง ๆ เช่น วิเคราะห์โครงสร้างของคำ ประโยค จากหนังสือ บทเพลง บทโฆษณา ใ้ฟังเพลงภาษาถิ่นต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ระบบเสียง มีการฉายภาพยนตร์ และใช้ของปฏิบัติการทางภาษา เป็นต้น แต่การใช้อุปกรณ์และการจัดกิจกรรมนั้น อาจารย์ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ใช้ได้ประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ ทุนเวลาในการเรียน และทำให้เกิดประสบการณ์ที่กว้างไกลหรือไม่ ถ้าได้ผลไม่คุ้มค่าและเสียเวลามากก็ไม่ควรใช้

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการเรียนการสอน คือ การวัดผล อาจารย์ผู้สอน เป็นผู้รับผิดชอบสำคัญในการวัดผลโดยตรงนอกเหนือจากการสอน ผู้สอนสามารถหาข้อมูลมาเป็นพื้นฐานในการประเมินผลวิชาที่ตนสอนอยู่ได้ โดยการสังเกตลักษณะการพูด การแสดงความคิดเห็น ตลอดจนภาษาท่าทางที่นักศึกษาแสดงออก เช่น การขมวดคิ้ว ทำหน้าบู้ง การพยักหน้า และขม่นอย ๆ การนั่งตาปรี้อ ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นกระจกเงาสะท้อนให้เห็นถึงสภาพการสอนของผู้สอนทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งข้อมูลอย่างอื่นที่อาจนำมาใช้ในการประเมินผลได้ เช่น จากงานที่มอบหมายให้ทำ จากแบบฝึกหัด จากการทดสอบ จากรายงานที่ให้เขียนส่ง เป็นต้น จากแหล่งข้อมูลดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้สอนรู้ได้ว่าการจัดการเรียนการสอนของตนได้ผลเพียงไร^๑

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ กิรติ ศรีวิเชียร, "แนวทางการประเมินผลรายวิชาในสถาบันฝึกหัดครู"

วารสารจันทร์เกษม (มีนาคม - เมษายน ๒๕๒๒), หน้า ๕ - ๗.

ความต้องการ และขอเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม

หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์ผู้สอน ต้องการให้ผู้บังคับบัญชาจัดงบประมาณเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางภาษา วัสดุอุปกรณ์การสอนรวมทั้งตำราที่ขาดประกอบการเรียนอย่างเพียงพอ และต้องการให้ผู้บังคับบัญชาสับสนุน และอนุญาตให้อาจารย์ผู้สอนไปประชุมสัมมนาเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด โดยไม่ต้องงบประมาณค่าเบี้ยเลี้ยงนั้น ที่เป็นเช่นนี้คงเนื่องมาจากตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ส่วนมากยังขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา และขาดงบประมาณที่จะจัดหาซื้ออุปกรณ์ประกอบการสอนตลอดจนตำราต่าง ๆ อีกมาก เกี่ยวกับการส่งอาจารย์ไปสัมมนานั้น โดยมากผู้บังคับบัญชามักจะอนุญาตให้ไปคนเดียวคน เช่นอนุญาตให้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงได้ ๑ - ๒ คน นอกเหนือจากนั้นต้องเสียเงินกันเอง ซึ่งทำให้อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน จึงเกิดความท้อใจ ในกรณีเช่นนี้อาจแก้ปัญหาได้โดยหัวหน้าภาคอาจจะนัดประชุมอาจารย์ทุกคนในภาค เพื่อให้อาจารย์ที่ไปสัมมนาบรรยายงานให้ฟัง หรือมีเอกสารที่ไปสัมมนามา กักรวบรวมใส่แฟ้มไว้ให้อาจารย์ทุกคนในภาคได้รับทราบ เป็นต้น

นอกจากนี้ หัวหน้าภาควิชา และอาจารย์ผู้สอนก็ต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ ในด้านการจัดอบรมเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ให้มากที่สุด โดยเน้นเรื่องเนื้อหาวิชาและวิธีสอน และต้องการให้หน่วยศึกษานิเทศก์ผลิตตำรา คู่มือครู หรือเอกสารทางวิชาการ พร้อมทั้งผลิตอุปกรณ์การสอน เช่นสไลด์ ฟิล์มสตริป แผนภูมิ เทป ฯลฯ มาบริการแก่อาจารย์ผู้สอนด้วย

เหตุที่ต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ คงจะเป็นเพราะว่าบุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้สอนในด้านการให้บริการ แนะนำ ปรีกษา และช่วยเหลือแก่อาจารย์คือศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จึงเป็นที่พึ่งแห่งแรกที่อาจารย์นึกถึง ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนให้ความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ควรจะออกนิเทศให้บ่อย ๆ และทั่วถึงนั้น ทางกรมฯ

จะรับทราบและจัดตั้งอัตรากำลัง โดยหาผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาเข้ามาทำการช่วยเหลือ มิฉะนั้น การแก้ปัญหาวิชานี้ก็จะไม่ถูกจุดประสงค์

ขอเสนอแนะของผู้วิจัย

ขอเสนอแนะแก่วัยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู

๑. ศึกษานิเทศก์ ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู ในด้านเนื้อหาวิชา และวิธีสอน
 ๒. ศึกษานิเทศก์ควร เป็นผู้ผลิต หรือให้การสนับสนุนการเขียนตำราเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์ตามหลักสูตร ควรพิมพ์เอกสารหรือคู่มือประกอบการสอน และควรออกวารสารเกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์โดยเฉพาะ เพื่อให้อาจารย์ได้มีโอกาสทราบความเคลื่อนไหวทางวิชาการ และได้รับความรู้ใหม่ ๆ ไปประกอบการสอน
 ๓. ศึกษานิเทศก์ ควร เป็นผู้ผลิตอุปกรณ์การสอน หรือเป็นผู้บอกแหล่งอุปกรณ์การสอนแก่อาจารย์ผู้สอน
 ๔. ศึกษานิเทศก์ควรออกนิเทศตามวิทยาลัยครูให้ทั่วและเป็นประจำ เพื่อจะได้ทราบปัญหาของแต่ละวิทยาลัยและหาทางช่วยเหลือ
 ๕. ศึกษานิเทศก์ ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู ให้มีความเหมาะสมเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา และเวลาเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะเพิ่มเป็น
- ๓ หน่วยกิต ๔ ชั่วโมง

ขอ เสนอแนะ แก่หัวหน้าภาควิชาภาษาไทยในวิทยาลัยครู

๑. หัวหน้าภาควิชาควร เป็นผู้เห็นประโยชน์และคุณค่าของวิชาภาษาศาสตร์ ด้วยการหมั่นแสวงหาความรู้ทางด้านนี้ ทั้งทางด้านทฤษฎี เน้นหาวิชา วิธีสอน การใช้อุปกรณ์และการจัดกิจกรรม เพื่อเพิ่มความรู้พอที่จะแนะนำหรือสาธิตวิธีการสอนให้แก่ อาจารย์ผู้สอนได้เป็นแหล่งแรก ควรเป็นผู้บอกความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ วิชาภาษาศาสตร์ เช่นการ เปิดการอบรม การเปิดสอนในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้ง แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่อาจารย์ควรจะไปศึกษาค้นคว้าด้วย
๒. หัวหน้าภาควิชาควรจะได้มีการพิจารณาตัวบุคคลที่จะสอนวิชานี้เป็นพิเศษ เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความสามารถทางด้านนี้มากที่สุดมาสอน
๓. หัวหน้าภาควิชาควร สนับสนุนให้ครูสอน ใช้อุปกรณ์ การสอน จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร โดยอำนวยความสะดวกในด้านการใช้อุปกรณ์ และค่านงงบประมาณ
๔. หัวหน้าภาควิชาควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้อาจารย์ ได้มีโอกาสไปศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม หรือไปอบรมสัมมนา หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับอาจารย์ในสถาบันอื่น ๆ
๕. หัวหน้าภาควิชาควรติดตามผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนอย่างสม่ำเสมอว่า การสอนได้ผลตามจุดหมายหรือไม่เพียงใด

ขอ เสนอแนะ แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู

๑. อาจารย์ผู้สอนควร ขวนขวายหาความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับวิชาภาษาศาสตร์
อยู่เสมอ
๒. อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาหลักสูตร ความมุ่งหมายและรายละเอียดของ เนื้อหาวิชา ให้เข้าใจแจ่มแจ้งก่อนสอน รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเทคนิคการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผลด้วย

๓. อาจารย์ผู้สอนควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดีล่วงหน้า เพื่อให้การสอนเป็นไปตามลำดับขั้นไม่สับสนวุ่นวาย มีความแจ่มแจ้งแม่นยำในเนื้อหาวิชา มีการใช้อุปกรณ์และจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน

๔. อาจารย์ผู้สอนควรปลูกฝังทัศนคติที่ดีในการเรียนให้แก่นักศึกษา ให้ความเป็นกันเอง ใช้อารมณ์ขันบ้าง พยายามพลิกแพลงใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ เพื่อให้การเรียนน่าสนใจ

๕. อาจารย์ผู้สอนควรให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด เพื่อฝึกทักษะที่จำเป็นอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการวัดผลเป็นประจำด้วย

๖. อาจารย์ผู้สอนควรจะได้มีโอกาสประชุมปรึกษาระหว่างผู้สอนด้วยกัน จะเป็นในวิทยาลัยเดียวกัน หรือต่างวิทยาลัยยิ่งดี เพื่อตกลงเกี่ยวกับเนื้อหาและขอบข่ายของการสอน ให้การสอนเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

๗. อาจารย์ผู้สอนควรมีจิตใจกว้างขวางพอที่จะรับฟังปัญหา หรือข้อคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาที่สอน เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น

๘. อาจารย์ผู้สอนควรมีการประเมินผลการสอนของตนเองบ้าง ว่าการสอนได้ผลสมตามจุดหมายหรือไม่ มีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขในโอกาสต่อไปอย่างไร

ขอเสนอแนะแก่นักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาศาสตร์ เบื้องต้นสำหรับครู

๑. นักศึกษาควรเห็นประโยชน์ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาภาษาศาสตร์

๒. นักศึกษาควรพยายามใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ด้วยการหมั่นแสวงหาความรู้ทางวิชาภาษาศาสตร์ เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนในชั้นเรียน

๓. นักศึกษาควรปรับปรุงตนเองในเรื่องวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ ด้วยการพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองให้มากยิ่งขึ้น

๔. นักศึกษาคควรรู้จักแสดงความคิดเห็น เสนอแนะปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียน การสอนให้อาจารย์ผู้สอนทราบ และควรให้ความร่วมมือในการเรียนตลอดจนตั้งใจทำงาน ที่อาจารย์มอบหมายอย่างเต็มความสามารถ

๕. นักศึกษาคควรรู้จักประเมินผลตนเองในค่านักทัศนคติ ความรู้และทักษะที่ได้รับ ตลอดจนพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง และควรหาทางแก้ไขข้อบกพร่องของตน

ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์ต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของวิชาภาษาศาสตร์ ที่มีผลต่อการเรียนการสอน ภาษาไทยในปัจจุบัน เพื่อศึกษาว่าการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในปัจจุบัน ได้นำเอาวิธีการ ทางภาษาศาสตร์ไปใช้ในการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด

๒. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เปรียบเทียบการศึกษารายวิชาภาษาไทยตามแนว ไวยากรณ์แบบเก่า กับการศึกษารายวิชาภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์ ว่าการศึกษาทั้งสองแบบนี้ แตกต่างกันอย่างไร แต่ละแบบมีผลดีและผลเสียอย่างไร

๓. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตำราหลักภาษาไทย และตำราภาษาศาสตร์ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเนื้อหาวิชา และวิธีการศึกษา

๔. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เนื้อหาหลักสูตรของวิชาลักษณะภาษาไทย (ไทย ๑๐๔) วิชาภาษาศาสตร์เบื้องต้นสำหรับครู (ไทย ๑๑๑) และวิชาหลักภาษาไทย (ไทย ๒๑๑) ว่าแต่ละวิชามีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องและซ้ำซ้อนกันอย่างไร